

AKADEMİK

Sayfalar

12. CİLT

Sayı: 1
25 OCAK 2012 ÇARŞAMBA

Hazırlayanlar
M. Ali UZ - Ali İŞİK
maliuz@merhabagazetesi.com.tr • aliisik42@gmail.com

Merhaba Gazetesi'nin
okuyucularına her Çarşamba ücretsiz ekidir

AKADEMİK Sayfalar

12 .CİLT • Sayı: 1
25 OCAK 2012 ÇARŞAMBA

Hazırlayanlar

M. Ali UZ - Ali IŞIK

maliuz@merhabagazetesi.com.tr • aliisik42@gmail.com

Sayfa Tasarımı

Züleyha ÖNAL

Merhaba Gazetesi'nin
okuyucularına her Çarşamba ücretsiz ekidir

ON İKİNCİ CİLDE BAŞLARKEN

Mehmet Ali UZ

Değerli okuyucularımız, aziz gönül dostlarımız,

Elinizdeki bu sayı ile *Akademik Sayfalar*'ımızın on ikinci cildine başlamış bulunuyoruz. Bize bu hizmet imkânını bahşeden Mevlâ'mıza hamd ü senalar ediyor, selât ü selâm ve her türlü ihtiram peygamber efendimizin üzerine olsun diyoruz.

Geriye dönüp baktığımızda, verdiğimiz iki-üç yıllık bir ara ile birlikte *Akademik Sayfalar*'la uğraşımız on beş yıla dayanmış bulunuyor. Bu Konya'da değil, Türkiye çapında büyük bir başarı... Bunu Konya tarihine, kültürüne, ilim ve irfanına gönül vermiş bir ekibin varlığına ve *Merhaba* gazetesinin fedakâr yönetimine ve okuyucularımızın ilgisine borçluyuz. Bu arada Ali Işık Hoca'nın katkılarını da unutmamak lâzımdır.

Bu fedakâr insanları birbirine bağlayan, yukarıda bahsettiğimiz ulvî düşünceler yanında, onların sahip oldukları vefa duygusu, on beş yıl önce kurulan ekibin devamını sağlayan amillerin başında gelmiştir. Unutmamak gerekir ki, vefa gösteren, ömür boyu vefa görür, vefasız da nisyân bataklığında unutulur gider.

Bugün geldiğimiz noktada, meşguliyetimiz dikkate alındığında, *Akademik Sayfalar*'ın çıkması katıyen mümkün değildir. Fakat bu sayfalar bizim evladımız gibi oldu. Hiçbir insan evladının hayatına son verebilir mi? Bunu aklına bile getiremez. Bu duygu ve zorluklar içerisinde *Akademik Sayfalar*'ı yaşatmaya ve devam ettirmeye

çalışıyoruz. En büyük emelimiz kültürümüze hizmet etmek, aziz gençliğimizin en iyi şekilde yetişmesine katkıda bulunmaktır.

Laf olsun torba dolsun, yazı olsun da ne olursa olsun, kabilinden yazılarla çıkarmıyoruz bu kültür ekimizi. Yazıları seçerek alıyor ve bize gelen her yazıyı neşretmiyoruz. İşimizi zorlaştıran da bu oluyor. Günümüzde, birtakım teknik imkânları içerisinde, birtakım ekler çıkarmak hiç de zor değildir.

Geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da, Konya tarihi ve kültürü ile ilgili yayımımız devam edecek, önemli konularla okuyucularımızla birlikte olacağız.

Zaman darlığı sebebiyle devam edemediğimiz “Belgelerle Adım Adım Konya” başlıklı dizi yazımıza da devam etmeye çalışacağız.

Şubat ayının başı, Hacı Veyiszade Hoca'mızın vefat yıldönümüdür. Elli iki yıldır Hoca Efendi ile ilgili olarak söylenmedik söz kalmadı gibi. İnşallah bu vefat yıldönümünde çok farklı bir “Hacı Veyiszade Mustafa Efendi” eki ile birlikte olacağız. Bu ekin beğenileceğini ümit ediyoruz.

2012 yılının ülkemize ve bütün İslâm âlemine hayırlara vesile olmasını diliyor, bize destek veren okuyucularımıza, yayın ekibimize, Mustafa Aslan Bey ve mesai arkadaşlarına şükran borçlu olduğumuzu ifade etmek istiyoruz.

Hoşça kalın...

AKADEMİK SAYFA YAZARLARI

Prof. Dr. Saim Sakaoglu
Prof. Dr. Haşim Karpuz
Prof. Dr. Yusuf Küçükdağ
Prof. Dr. Ahmet Sevgi
Prof. Dr. Mustafa Uzunpostalcı
Yrd.Doç. Dr. Mustafa Çıpan
Dr. Kamil Uğurlu
Mehmet Ali Uz
Halit Güler
Doç. Dr. Caner Arabacı
Yrd. Doç. Dr. Yakup Şafak
Yrd. Doç. Nuri Şimşekler
Dr. Hasan Özönder
Bekir Şahin
Abdullah Uçar
İ. Mete Mimirolu
Ali Işık
Ahmet Kuş
İbrahim Dıvarcı
Hasan Yaşar
Özgen Küçükkoner
ve diğerleri

İLİM İSTİŞARE KURULU

Prof. Dr. Saim Sakaoglu
Prof. Dr. Haşim Karpuz
Prof. Dr. Ahmet Sevgi
Prof. Dr. Yusuf Küçükdağ
Halit Güler
Ali Işık
Hasan Yaşar

Mehmet Ali UZ

HACIFETTAH MAHALLESİ -1-

Hacı Fettah Kabristanı, içerisinde Muhammed Bahaüddin, Fahri, Bozkırlı Abdullah ve Büyük Çimili Ahmet Efendiler gibi pek çok müderris ve Konyalı meşhur insanın metfun bulunduğu bu kabristan, Konya'nın üçüncü büyük kabristanıdır. Hacı Fettah ve Abdullah Çavuş'un da kabirleri bu kabristandadır.

Hacı Fettah ve Abdullah Çavuş, baba oğuldur. Başka bir rivayet göre de iki kardeşdir. İkisi de Yeniçeri çavuşudur. Hayır sahibi bir insan olan Hacı Fettah, Bugünkü Hacı Fettah Camii'ni yeniden yaptırır, Çadırlı Çeşme civarında da bir medrese inşa eder. Bunlara zengin vakıflar bırakır. Hacı Fettah'ın Konya'da yaşayan soyundan torunları bu vakıf gelirlerinden pay almaktadır.

Nedendir bilinmez, bu baba oğul veya kardeş, payitahttan verilen bir emirle 1131/1719 yılında idam edilirler.

Kabir taşlarındaki ibareler gerçekten ilgi çekicidir.

Abdülfettah Çavuş'un kabir taşının üst tarafındaki bölümde:
Ölüm bir şerbettir; herkes onu içer
Ölüm bir attır, herkes ona biner
Kabir bir sayebândır (gölgeliktir) herkes orada oturur.

Abdullah Çavuş'un kabir taşında da şunlar yazılıdır:

Eğer dünya bize baki kalaydı
Felekten intikam almak kolaydı
Güne gün kaydını muhkem göreydi
Ecel aman verir olaydı
Sahibü'l-merhum ve'l-maktul
El-hac Abdullah Çavuş ruhu için Fatiha

Konya'da Hacı Fettah Kabristanı'nın çevresi, Hacı Fettah Semti olarak bilinir. 2009 yılında yapılan uygulama ile Hacı Fettah Kabristanı'nın çevresindeki Übeyit, Tarhana, Hoşhavanata, Hoşhavan Saatçi, Sungur, Bordabaşı, Karakurt, Uluğbey, Hoca Faruk, Şih Ahmet ve Emir Halil mahalleleri olmak üzere toplam on bir küçük mahalle Hacı Fettah Mahallesi adı altında birleştirilerek bir mahalle haline getirildi.

Osmanlı'nın son dönemlerine kadar, mahallelerle ilgili bütün resmî kayıtlarda Hacı Fettah adında bir mahalle mevcut değildir. Sadece 1923 yılında *Konya ve Rehberi* isimli eserin ekinde verilen haritada, Hacı Fettah Kabristanı'nın doğusunda bir bölge, Hacı Fettah Mahallesi adını taşımaktadır. Bu bölge, bugünkü Tarhana ve Übeyit mahallelerinin bulunduğu yerdir.

Hacı Fettah Camii

Birleştirilen mahallelerin en önemlileri ve geçmişleri çok eskilere dayanan tarihi mahalleler, Bordabaşı, Sungur, Hoşhavan, Karakurt, Übeyit, Tarhana ve Şeyh Ahmet mahalleleridir. Bunların bir kısmının tarihleri ve adları Selçuklu Dönemine kadar uzanmaktadır. Adlarını da günümüze kadar korumuşlardır. Uluğbey eski Ölübekledi (Ölübanladı) Mahallesi'dir. Uluğbey ve Karakurt mahalleleri kısmen Hacı Fettah Mahallesi'ne dâhil edilmiş her iki mahallenin kuzey tarafları ise Şükran Mahallesi sınırları içerisinde kalmıştır. Aynı şekilde Hacı Fettah Kabristanı'nın güneyinde küçük bir bölüm de Çaybaşı Mahallesi'ne katılmıştır.

Hoşhavan Mahallesi, zamanla Hoşhavanata ve Hoşhavan Saatçi mahalleleri adıyla iki mahalleye bölünmüştür.

Şih Ahmet Mahallesi

Mahalle, kısmen kuzey doğusunda Karaman Caddesi, kuzeyinde Karakurt, batısında Sungur, güneydoğusunda Bordabaşı, güneyinde Tarhana mahalleleri ile çevrilidir. Şih Ahmet Mahallesi Karamanoğlu ve Fatih dönemleri mahallelerinden birisidir. 1500 yılında mahalle 16 nefer, 7 haneden ibarettir. (Alaaddin Aköz-Bayram Ürekli, "Karamanoğullarından Osmanlı'ya Konya", *Yeni İpek Yolu Konya Kitabı*, IX, 2006, s. 93) Kanuni döneminde Tarihsiz İlyazıcı Defteri'nde, 8 nefer ve 6 hane iken, 992/1584 yılında III. Murat döneminde 49 mükelleften ibarettir. Bu durumuyla mahallenin çevresindeki mahallelerin en büyüklerinden birisi olduğu anlaşılmaktadır.

Mahallenin mescidi, Tahtatepen, Osmanlı kayıtlarındaki adıyla Hacı Adil Mescidi'dir. Mescit 1530 yılında mevcut gözükmemektedir (Aköz-Bayram Ürekli, s. 105) Mescidin çevresi hâlâ Tahtatepen olarak anılmaktadır. Caminin batısındaki sokağın adı da Tahtatepen Sokağı'dır. Osmanlı döneminde camiye bitişik mahalle mektebi yıkıldıktan sonra yerine ev yapılmış, mahalleli bu evde oturanlara, "Mektep Evliler" demiş. Daha sonra bu ev de yıkılarak yeri yola kalbedilmiştir. Mekte-

bin ve mescidin vakıfları vardır. Burhanzadelerin tarihî Köşkü de bu mahallede- dir, Bir kamyonun çarpması ile kaza geçiren köşk, yıkılmak üzeredir.

Tahtatepen Camii'nde yakın zamana kadar, haftanın muayyen günlerinde, Konya'nın meşhur vaiz ve hocalarının vazetmesi, mahallenin saygınlığının bir ifadesidir.

Konya'nın tanınmış ailelerinden Kal-fazadeler, Burhanzadeler, Burhanlardan Aziziye Camii'nin müezzinlerinden İbrahim Efendi ve Soğancılardan Hüseyin Efendi bu mahalle halkındandır.

Burhanların İbrahim Efendi, şakacı ve nev-i şahsına münhasır bir insandı. Katiyen sözünü de sakınmazdı. Bir gün Hacı Veyiszade merhum, camide dua ediyormuş, dua biraz uzayınca İbrahim Efendi oturduğu yerden seslenmiş:

"Hoca, ellerimiz yoruldu, Fatiha deyi-ver de rahatlayalım" demiş. İbrahim Efendi'nin buna benzer pek çok hikâyesi anlatılır.

Taş Medrese Müderrisi ve adı geçen medrese ile Musahip Mustafa Paşa'nın Aziziye Camii'nin güneyinde yaptırdığı iki han ve hamamın mütevellisi Şeyh Ahmet Efendi de yine bu mahalle sakinlerindedir. Fakat mahalle adını bu zattan almamıştır. Zira mahalle yüz yıl önce de aynı adla anılmaktadır. Fakat mahalleye adını veren bu Şeyh/Şih Ahmet Efendi'nin kim olduğu bilinmemektedir. Eski han-lardan Koca Mustafa'nın Hanı da mahalle sınırları içerisinde. Mahalle'nin 2007 yılında nüfusu, 484'dür

Hacı Fettah Mezarlığı

Sungur Mahallesi

Bölgenin en eski ve tarihi mahallelerinden birisi de Sungur Mahallesi'dir. Mahallenin doğusunda Şih Ahmet, kuzeyinde Karakurt, kuzeybatısında Hoşhavan Saatçi, batıda Hoşhavanata, güneyinde ise Tarhana mahalleleri ile çevrilidir.

Sungur Mahallesi, 1500 yılında, 13 nefer, 4 haneden ibarettir. (Aköz- Ürekli, s. 93) 924/1518 yılında Yavuz Sultan Selim döneminde Konya'nın 79 mahallesinden birisidir. Kanuni döneminde Tarihsiz İlyazıcı Defteri'nde, 5 nefer ve 5 haneden ibaretken, 992/1584 yılında III. Murat döneminde mahalle 15 mükelleften ibarettir. Mahallenin mescidi Sungur, diğer adıyla Telli Mescit adını taşımaktadır. Bu mescide neden Telli Mescit dendiği bilinmemektedir. Bu ismin sonradan uydurulduğu tahmin edilmektedir. Mescit halk tarafından 1938-1939 yılında yenilenmiştir. Mescidin yerinde bulunan eski binanın çok daha eskilere gittiği tahmin edilmektedir, Mescit, Sungur Bey veya Sungur Ağa adında bir zat tarafından yaptırılmıştır. Mahalle de adını bu zattan veya aynı adı taşıyan mescitten almıştır. Şehir içinde bir de Sungur Hamamı vardır. Hamam günümüze geleceği tahmin edilmektedir.

Üzerindeki kitabeye göre, İlhanlı Sultanı Ebu Said Bahadır Han için Musul'da yaptırdı-

lan meşhur Nisan Tası'nın, 1333 yılında, Dergâh'a hediye edilmesini sağlayan, Emir Sungur Ağa, bu Sungur Ağa mıdır kesin olarak bilemiyoruz. Fakat tarihi kayıtlar mahallenin o tarihlerde de var olduğunu göstermektedir. (Önder, 1971, s.389)

Konya Kabristanları arasında adı geçen ve mescidin kuzeyinde bulunan Sungur Kabristanı'nın da günümüzde yeri bilinmemektedir.

Beyşehir Kadısı Mehmet Efendi'nin oğlu, Meram'da Cemal Ali Dede Türbe ve Mescidi'nin bulunduğu bölgeye adını veren Şeyh Turut'un soyundan. (Nevezade Atai, 243, Adülkadir Erdoğan, "Konya", Konya 1937, 8/505.) Şeyhülislam Hamid Mahmut Efendi, 1494 yılında Sungur Mahallesi'nde dünyaya geldi.

Vaktiyle mahallede Konya'nın tanınmış aileleri ikamet etmiştir. Bektaşzadeler, Kişnişizade Mustafa Efendi, Ateşimamzade Hacı Mehmet Efendi, Zaptiye Hacı Osman Ağa, Yeleoğulları ve Katırcıoğulları mahallenin seksen-doksan yıl önceki sakinlerinden bir kaçıdır. Meşhur hattatlardan Dayıoğlu Ali Efendi de Sungur Mahallesi sakinlerindedir. Yine Araştırmacı yazar, Eski Konya Evleri isimli eserin yazarı Arif Nüşet Turgut da mahallenin eski sakinlerindedir.

Mahallede mevcut binaların çoğu yenilenmiş, tarihî doku korunamamıştır. Mahallenin 2007 yılında nüfusu, 157'dir.

Tahtatepen Camii

Karakurt Mahallesi

Mahalle kuzeyde yeni açılan Furkan Dede Caddesi, doğuda Sungur, güney ve güneybatıda Hoşhavanata ve Hoşhavan Saatçi mahalleleri ve batıda kısmen yine Furkan Dede Caddesi ile çevrilidir. Mahallenin Furkan Dede Caddesi'nin kuzeyindeki bölümü Şükran Mahallesi'ne dâhil edilmiştir.

Karakurt Mahallesi, Karamanoğlu ve Fatih dönemlerinden beri, adı resmi kayıtlarda geçen mahallelerden birisidir. (Konyalı, Konya Tarihi, 1964, s. 248) Mahalle 1500 yılında 13 nefer 10 hane den ibarettir. (Aköz- Ürekli, s. 93) 924//1558 yılı Yavuz Sultan Selim Döneminin 79 mahallesi arasında yer aldığı gibi, Kanuni Döneminde 6 nefer ve 3 hane den ibarettir. 992/1584 yılı III Murat dönemi sayımında ise mahallenin mükellef sayısı 14'tür. 1500 yılında mevcut olan bazı mahallelerin nüfus ve hane sayılarının neden düştüğü bilinmemektedir. III Murat döneminde mahallenin küçük bir mahalle olduğu anlaşılmaktadır. Önceden Taş Medrese'nin kuzeyi ve Kızılay Hastanesinin bulunduğu alan tamamen kabristandır. Mahallenin sadece kuzeydoğusunda bir bölüm meskûn durumdadır.

Mahalle adını, Karakurt Caddesi üzerinde türbesi bulunan Karakurt Baba'dan almaktadır. Fakat Karakurt Baba'nın şahsiyeti hakkında bilgi bulunmamaktadır. Son dönemlerde türbenin üzeri ve çevresi açılmıştır.

Karakurt Baba'nın yeni dikilen kabir taşında mahallenin adı ile ilgili olarak, 1138/1722 senesi Şeriye sicilinden bahsedilirse de yukarıda ifade edildiği gibi Osmanlı kayıtlarında mahallenin tarihi çok daha eskilere gittiği görülmektedir.

Karakurt Türbesi'ni kurdeşen olanlar yani vücudu kaşınanlar ziyaret eder. Hasta duasını ettikten sonra, köşe başında, "Kurt oldum kurdeşen oldum uuu" diye kurt gibi ulur. Böylece hastanın iyileşeceğine inanılırdı.

Eğitimi Ahmet Hamdi Güragaç, Semerciler, Hüsnümollalar, Sancioğulları, Demirciler, Uzunefendiler, Ulupınarlar,

Sabuncular, Nuzumlalı Hocazade Mustafa Efendi mahallenin eski sakinlerinden bazılarıdır.

Uzunefendilerden Yılanlızade Ahmet Efendi, bilgili, kültürlü, sözü sohbeti yerinde bir insandı. Köklü bir aileye mensuptu. Konya Lisesi kütüphane memurluğundan emekli idi. Yakın çevrelerinden oluşan bir sohbet ve arkadaş gurupları vardır. Bilhassa kış aylarında sıra takip eder, bazen yemekli, bazen yemeksiz toplantıları olur. Yılanlızade Ahmet Efendi, Ahaveynzade Abdullah Efendi, Aziziye Camii müezzini Koca İbrahim Ağa, kayınpederim Ahmet Hamdi Güragaç ve Kişnişçizade Mustafa Efendi toplantının müdavimleridir. Radyonun, televizyonun olmadığı günlerde bunlar biri birlerine takılır, şakalaşır böylece hoşça vakit geçirirler. Ahmet Efendi ve arkadaşlarının en çok takıldıkları da yakın mahalle komşuları Aziziye Camii müezzini, Ahmet Efendi Vakfı mütevellilerinden İbrahim Efendi'dir. İbrahim Efendi tas yağurdunu pek sever. Bir gün önüne tas yağurdu diye üzerine çörekotu serpilmiş un dolu bir tas sürerler. İbrahim Efendi tasa kaşığı daldırıp bir kaşık unu ağzına götürür götürmez, önüne sürülen tasın un olduğunu anlayınca ağzındaki unu sofraya püskürtür. Herkesin üstü başı un olur. Sofrada bulunanlar İbrahim Efendi'nin bu

Tahtatepen
Çeşmesi

teпки ve haline katıla katıla gülerler

Eskiden evlerde çeşme ve lavabo olmadığı için yemekten sonra evin çocuklarından birisi, misafirlerin önünde bir leğençe dolandırarak ve küçük bir ibrikten ellerine su dökerek misafirlerin ellerini yıkamaları sağlanırdı. Atalarımız çok nezih insanlardı. Leğençenin içinde, sabunlu su görünmesin diye, leğençenin üzerinde delikli bir kapak bulunur, kapağın ortasında da sabun koyacak bir yer olurdu. Bir gün yemekten sonra, evin çocuğu öğretildiği şekilde leğençeyi İbrahim Efendi'nin önüne getirir. Fakat ev sahibi, leğençenin üzerine sabun yerine, sabun şekline sokulmuş, bir turp parçası koymuştur. Çocuk su döker, İbrahim Efendi, turpu köpürtmek için uğraşır, fakat sabun bir türlü köpürmez. İbrahim Efendi neden sonra işin farkına varır. Öfkeyle turp parçasını ev sahibinin kafasına fırlatır. Odada bulunanlar kakhaha ile gülerler.

Bir gün kayınpederim Ahmet Hamdi Bey, o sıralarda ilkokula giden bizim hanımı Yılanlızade Ahmet Efendi'ye gönderir. Kızına da: "Ahmet Amca'na sor bakalım bu akşam sıra kimde imiş?" der.

Kapıya Ahmet Efendi çıkar. Hanım: "Babam bu akşam sıranın kimde olduğunu soruyor" deyince, Ahmet Efendi sadece: "Güççük üzüm" der, başka bir şey demez. Bizim hanım eve döner babasına: "Ahmet amcaya sordum, 'güççük üzüm' dedi, başka bir şey söylemedi" deyince kayınpeder: "Haa sıra kişnişçilerde imiş" der.

Şakaları saymakla bitmez, Turpu şeker büyüklüğünde keserler. Fakat turpları tabağa koymaz, çayın içerisine atarak misafirlere öyle ikram ederler. Misafirler çayı karıştırırlar, ama şeker bir türlü erimez. Çok sonra bunun oyun olduğunun farkına varırlar. Tabii bu şakalar gelip geçicidir. Bundan sonra esas ilmi ve tasavvufi sohbetler başlar.

Yılanlızade Ahmet Efendi'nin oğlu, uzun yıllar Yeşilay Konya Şubesi başkanlığında bulunan Şakir Arıtan Bey de bizim yakın arkadaşlarımızdandı. O

da babası gibi latifeyi sever, hepimize takılır, şakalar yapardı. Bir gün yaptığı ağır bir şaka yüzünden, onu çetnevîr cezasına çarptırılmış ve kendisini de annesi Hamide Hanım'a şikâyet etmiştik. Geçen yıl Konya İlahiyat Fakültesi Dekanlığı'na getirilen Ahmet Saim Arıtan Bey de, Şakir Bey'in yeğeni olup, o zamanlar o da, sevimli küçük bir çocuktuktu.

Bir zamanlar Şakir Bey, İsmail Ünüvar ve fakir birlikte satranç partileri düzenler evlerde geç vakitlere kadar oturduğumuz olurdu. Bir akşam bizim Kalcık Mahallesi'ndeki evimizde satranç oynadığımız bir gün öyle dalmışız ki, gecenin nasıl geçtiğinin farkına varmamışız. Bir de baktık ki, sabah ezanları okunuyor. Hep beraber kalktık, abdest alıp Kapı Camii'ne sabah namazına gittik. O gün birkaç saatlik uyku ile idare etmek mecburiyetinde kalmıştık.

Bir akşam otururken, Şakir Bey, bir şeyler anlatıyor, arkadaşlar da dinliyordu. Bu arada çaylar geldi. Şakir Bey çayına iki şeker attı, konuşmasına devam etti. Rahmetli İsmail Ünüvar arkadaşımız, Şakir Bey'in çayına çaktırmadan iki-üç şeker daha attı. İsmail Bey çayından bir yudum alıp: "Şeker de amma tatlıymış haa..." dedi. Bu sırada çayından bir yudum da Şakir Bey çekti. "Hakkikaten yahu bu nasıl tatlı şekermiş?" deyince arkadaşlar, kakhahayı bastı.

Ne günlerdi o günler... Gerçekten özlüyor o günleri insan... İnsanlar arasında inanılması güç bir dostluk vardı.

Merhum Şakir Bey'in annesi Hamide Hanım da tam bir Osmanlı hanımefendisi idi. Kapı dibi komşuları Av. Yüksel Ulupınar'ın annesi de öyle idi. Onları yetiştiren nasıl bir toplum ve kültüdü, hâlâ hayret ederim. Eskiden her mahallede böyle birkaç Osmanlı hanımefendisi bulunurdu.

Günümüzde mahalle tamamıyla ticari alan içerisinde kalmış, tarihi doku tahrip olmuştur. Mahalle'nin bölünmeden önce 2007 yılında nüfusu, 299'dur

• *Devam edecek*

PROF. DR. MAHMUT EROL KILIÇ İLE MÜLAKAT

M. Sami ŞAHİN

[Çok değerli konuğumuzla yaptığımız mülakatı sizlerle paylaşacağız. Konya’da yapılan Konevi Sempozyumu’na Türkiye’den Dünyadan çok değerli profesörlerimiz, hocalarımız hem bilim alanında hem de Konya’yı teşrifleri anlamında gerçekten yoğun bir süreç yaşandı. Konya’da Konevi Sempozyumu çerçevesinde. Tabi bu sempozyumdan dolayı da Meram Belediyesini de kutlamak lazım. İkincisi yapıldı ve sempozyum dolayısıyla Konya’mıza gelen ve Konya’mıza çokta yabancı olmayan Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç Hoca’mızla konuştuk.]

Hocam sizin çok önemli alanlarda çalışmalarınız var. Üniversitedeki hocalığınız süresince bir taraftan baktığımızda tasavvuf konusu bir taraftan baktığımızda son süreçte özellikle İslam Konferansı üye ülkeler parlamentolar birliği genel sekreterliğinde de aslında biraz devlet işine de girilmiş oluyor yani bürokrasiye girilmiş oluyor. Farklı süreçlerde yaşayan farklı süreçlerde başarılı olan bir hocamız olarak öncelikle neler yapıyorsunuz onla başlamak istiyorum çalışmalarınız nasıl gidiyor oradan da Konevi sempozyumuna gelmek istiyorum.

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Çok teşekkür ederim. Bende aynı şekilde beni Konya’ya davet eden Meram Belediyesi, Meram Belediyesi’nin çok değerli başkanı Serdar Kalaycı beyefendiye MEBKAM. Değerli üyelerine bu vesile ile ben de bir kere daha teşekkür etmek

istiyorum. Konya yabancımız değil “Gez Dünyayı Gör Konya’yı” nereye giderse gidelim pergelin ayağı herhalde hep burada dönüyoruz tekrar Konya’ya geliyoruz. Evet, çünkü Hz. Mevlâna’nın türbesi üzerinde biliyorsunuz “*Burası Âşıklar Kâbe’sidir. Buraya gelen nakıs gelen, noksan gelen burada tamamlanır.*” Benim şahsi faaliyetlerimle ilgili bir soru sordunuz için naçizane onu sizlere anlatmak istiyorum. Üniversite Profesörü iken daha sonra Türk İslam Eserleri Müzesi Başkanlığı yaptım bir 4 yıl kadar. Ardından Uluslararası bir Diplomatik Göreve TBMM tarafından aday gösterildim ve seçildim. Seçimle olan bir görev, uluslararası bir örgüt. Oda İslam Konferansı’na üye ülkeler Parlamentolar Birliği Merkezi Tahran’da olan, 25 yakın

personelin çalıştığı bir yerin Genel Sekreteriyim. Bu görevi 4 yıldır sürdürmekteyim. Tabi Türkiye içerisindeki bu kimliğim çok bilinmiyor.

Yurtdışında ki faaliyetlerimiz fazla bilindiği için Türkiye’de bizim ilmi faaliyetlerimiz daha çok bilindiği için sorular o yönde bize tercih ediliyor. Bizde o yönde cevap veriyoruz. Ama bu yönde de sorulduğu zaman ona yönelikte söyleyeceğimiz şeyler var.

-Marmara Üniversitesinde görev devam ediyor mu hocam?

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Tabi ki kadromuz hala orada hala Marmara Üniversitesi profesörüyüm. Kadrom orada. İzinli olarak bu uluslararası görevi yürütmekteyim. Diplomatik bir görev.

-Derslere mi giriyorsunuz?

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Maalesef derslere giremiyorum. Toplantılarımız el verdiği oranda da ilmi toplantılardan şuan Sadreddin Konevi Sempozyumunda olduğu gibi uzaklaşmıyorum da. Yani sadece o diplomatik ve bürokratik işlere boğulup ilim dünyasından elini ayağını çeken bir insan değilim. Hala yazıyorum, hala okuyorum pergelimin iğneli ayağı ilimde. Bürokratik işler ise Tasavvufçuların tabiri ile *“Elden geçen ama gönülden yer almayan elimizin yaptığı işler”*. Onları da kalbimizden

yola çıkararak tanzim etmeye çalışıyoruz. Onda da yardımcı olmaya çalıştığımız hususlar oluyor tabi ki. Yani Endonezya’dan Moritanya’ya kadar Uganda’dan Arnavutluk’a kadar 51 ülkenin üye olduğu, iktidar ve muhalefetiyle beraber bütün parlamentoların üye olduğu bir teşkilat. İşte İslam Dünyasının geçirmekte olduğu sıkıntılar özellikle Arap Baharı dediğimiz Tunus’ta başlayıp Kahire, Libya ve ardından hala devam etmekte olan bu gelişmelerle de aslında tasavvufi eğitim olarak olaylara bakmanın da çok büyük faydalarını görüyorum. Ben şahsen Siyasal Bilgiler mezunuyum ancak İslami İlimler de Tasavvuf Anabilim Dalı Hocası olduğum için tasavvuftan kalkarak, tasavvuftan beslenerek siyaset yapıyor olmanın da çok büyük faydalarını görüyorum. Çünkü tasavvuf bize siyasi manada da kullanılacak çok ilginç şeyler öğretiyor. Mesela; bir kere vahdet ve kesret anlayışında nereye kadar birlik nereden sonra çokluk var diyor. Şimdi çokluğun yerini ontolojik olarak çokluğun aslında arzı olduğunu, birliğin kalıcı olduğunu söylüyor biz bu yaklaşımın mesela; Osmanlı’da vahdette kesret anlayışından yola çıkarak Osmanlı’da ekalliyetler dediğimiz Dini Azınlıklarla diğer ırkların aynı potada beraber hareket ettiklerini görmekteyiz. Osmanlı Arap’ı, Osmanlı Türk’ü, Osmanlı Kürt’ü, Osmanlı Arnavut’u vs. hepsinin bir tek potada aynı hedeflere, devlet ebedi müddet anlayışı altında ilâyı

Kelimetullah anlayışı altında böyle manevi şiarlar altında toplandığını görmekteyiz. Çok ilginçtir Diyarbakır valisi Arnavut’tur. Yemen valisi Boşnak’tır. Arnavutluk İşkodra valisi Kürt asıllıdır. Liyakat esaslı bir yapıdır. Çoklu bir yapıdır. Binaenaleyh tasavvuf anlayışından kalkarak bizim bu çoklukları tek bir potada, bir şemsiye altında nasıl tutabileceğimizi de öğrenmekteyiz. Tasavvufi İslam’dan uzaklaşırsak bu sefer ayırma, parçalamaya, dışlamaya yönelik bir İslam an-

layışı oluşturmuş oluruz. Bugün ki İslam dünyasının en ciddi ve bence en baş problemlerinden bir tanesi bu.

-Kültürel bir problem haline dönüştü değil mi?

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Kesinlikle. Ama şöyle algılama meselesi çok önemli. Bugün İslam dünyasında Somali’de Şebap Hareketi diye bir hareket zaten Somali açıklıktan boğuluyor, zaten insanların içmeye suyu yok, öğrencinin ders göreceği, oturacağı bir sandalyesi olmayan bir yerde gençler denilen bir hareket daha çok El-Kaidé’den ve bazı Selefiye akımlardan etkilenmiş gençler orada İslam Devleti kurduk diye iktidarı ele geçirdikleri zaman çok güzel bir ümit tir oradaki Somali insanına bir çözüm belki getirecek diye zannediyorsunuz. Fakat bu insanlarda böyle bir proje olmadığı için ders görmüş oldukları medreselerde sadece ve sadece hadis derslerinden “el bombası nasıl yapılır?” gibi sonuçlara vardıklarından dolayı Somali’de o Şebap Hareketi bugün İslam Devleti ilan etti ertesi sabah 17 gencin kolunu kesti. Şeriatı tatmin ediyoruz diyerek. Hz. Ömer’in bir sözü vardır malum; “İman ağacı aç mide de yeşermez”. Siz o insana namazı niyazı öğreteceğinize önce bir karnını doyurun ondan sonra iman, namazı, haccı, zekâtı öğretin diye çok güzel bir yaklaşımıdır 2. Halifenin. Fakat bazı İslam anlayışları bugün İslam Dünyasında maalesef İslam imajını da kirletmektedirler. Pakistan’da o camiye bir bomba atmak bomba attığı zaman diyelim ki kendisi Sünni Şi’a camisine bomba atıyor sonra Şi’a camisinden bir neferde gidiyor onlara bir bomba atıyor bu teşvik ediliyor. Neden? Çünkü onlar kâfirdir. O grup kâfirdir. Bunları bombalamalısınız veya tam karşıtı söylenerek yabancı güçler tarafından beslenilerek böyle bir İslam anlayışı icat edildi. Bu İslam anlayışı tamamen dış kaynaklıdır. Böyle bir İslam anlayışını biz geleneğimizde köklerini göremiyoruz.

-Özellikle bizde yani değil mi hocam? Özellikle Osmanlı, Selçuklu geleneğinde kesinlikle yok.

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Kesinlikle. İslam Dünyasındaki bu gelişmelerde Arap Dünyasındaki bu arayışlarda Türkiye’nin siyasi rolü nasıl olacak? Türkiye’nin katkısı nasıl olacak? Gibi bazı yazarların görüşleri bulunmakta. Aslında Arap Dünyasındaki gelişmelerde Arapların Türklere beklediği çok ekonomik anlamda reçeteler değil. Belki şuan dile getirilmiyor ama İslam Dünyasındaki arayışın temeli bir İslam türü aranıyor. Öyle bir İslam nevi-i aranıyor ki yeneden o Araplara mutluluk getirsin, huzur getirsin. Bu İslam kendilerinde vardı aslında. Ancak yüzyılın başında bazı projelerle Osmanlı’yı yıkmak üzere Arap Dünyasının Ceziretü’l-Arap’ta bir köy imamının başlatmış olduğu bir hareket İngilizlerinde teşvi kiyle büyütülerek bir akım haline getirilmiştir.

-Bedevi bir imam değil mi bu?

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Evet. Yani kastımız buradan bir bedevi imam doğru söylediniz. Bu imamın tabi imam bile denebilir mi bilemiyoruz. İmam kelimesi bile burada ağır kalıyor zat için. Kullanmış olduğu şeyler o teoloji o ilahiyat aslında siyasi bir proje haline getirilip Osmanlı’yı yıkmak için kullanıyor. Anadolu’da Konya’da yaşanan İslam’a baktığımız zaman, bu topraklarda yaşanan İslam’a baktığımız zaman Hz. Mevlânalari, Hacı Bektaşî Velilerin, Sadreddin Konevilerin bugün kendisi için Konya’da toplandığımız Sadreddin Konevilerin. Onun hem fikir babası hem manevi babası hem de üvey babası Muhyiddin-i Arabîlerin anlattığı ve anlattığı İslam’ın hoşgörülü bir İslam olduğunu, insanlara şefkatle yaklaşılması gerekli olduğunu, düşmanını dahi sevmeye teşvik eden bir İslam anlayışı olduğunu görmekteyiz ki Hz. Mevlâna’nın cenazesine dahi bir gayrimüslimin geldiğini görmekteyiz. Bu

anlayıştan bu kapsayıcı kuşatıcı bir anlayıştan bu anlayışın da merkezi çok enteresandır. Yani Konyalıların da titreyip yeniden kendine dönmesi gerekiyor. O da Konya'da yakalanmış olan o yüksek seviyenin ki hala izleri devam ediyor. Çünkü hani meşhur bir sözdür Yahya Kemal'in "Bir yer bir kere başkent olduysa o ebediyen başkenttir." Konya'da bu anlamda manevi başkenttir hala Konya'ya sinmiş olan bu nefesin kolay kolay silinebileceği kanaatinde değilim. Günlük, anlık, hayat meşgalelerinden dolayı belki Konyalılar şuan için bundan bir haber olabilirler, bazı Konyalılar. Ancak kendilerine gösterildiğinde, öğretildiğinde hemen onunla ülfet peyda edeceklerini çünkü genlerinde sızmış bir şeydir, özünde vardır. Cevher değişmez. Arızı olarak şu günkü koşuşturma içerisinde insanlar bazı şeyleri bilemeye bilir. Sadece onlara hatırlatılması gerekiyor. Hz. Mevlâna'nın az evvel adını saymış olduğum ki sayısı bunlarla da sınırlı değil Büyük Arifler Kervanı'nın işlemiş olduğu İslam'ın sosyo-ekonomik uzantıları da var. Bugün Selçukludaki, Osmanlı'daki fütüvvet teşkilatının, ahilik teşkilatının ekonomik uzantıları da bulunmakta. Yani sayın izleyicilerimiz şöyle bir şey zannetmesinler; özellikle Sadreddin Konevi'nin eserlerine bakıldığı zaman çok yüksek bir irfan çok yüksek bir felsefe görmekte dirler. Doğrudur. Yani Sadreddin Konevi Hazretlerinin hemen bu sohbeti okuyanlar gitsinler kitaplarını bulsunlar, alsınlar, okusunlar demiyorum şahsen. Çünkü herkese ağır olabilir seviye çok yüksek. Çok aşağılarla ilgilenmemiş bu zat. Nedenise başka yazarlarla mukayese edildiği zaman mesela; babası Muhyiddin-i Arabî'nin kendisine 500 küsur eser atfediliyor. Hepsini kendine ait olmayabilir ama çok fazla eser yazmış. Sadreddin Konevi ile mukayese edildiği zaman o kadar fazla eser geriye bırakmamış. Neden? O kadar ciddi bir ilim adamı ki mesela hayat hikâyesine dair çok fazla da bilgi bulamıyoruz. Mesela; İbnü'l-Arabî'de zaman zaman tarihî bilgiler var. Mesela bir tanesi; bir kış günüydü

Konya'daydık diyor. *Fütuhât-ı Mekkiye*'sinde. Şeyh Şehabeddin'in vefat haberi geldi. Darü'l-beyza'ya gittik, geldik, döndük diyor Konya'ya. Şimdi Darü'l-beyza neresi? Tabii Arapça yazıyor. Darü'l-beyza tercüme itibarı ile "beyaz şehir" demek. Acaba Akşehir mi diye ben Akşehir'de Şeyh Şehabeddin'i çok aradım. Çünkü bu o oluyor. Bir Darü'l-beyza yanılmıyorsam Erzincan'ın Tercan ilçesinin adı Osmanlı'da. Şimdi İbnü'l-Arabî'nin Konya'dan Tercan'a gidip gelmesi mesafe çok uzun. Öyle bir yer ki bu öyle bir Şeyh Efendiymiş ki bu Konya civarında olsa gerek diye düşünüyorum. Henüz bulabilmiş değilim ama tahminim Afyon-Bolvadin. Orada bir Şeyh Şehabeddin Türbesi var. Ola ki tarihte tutuyor kesin konuşamayacağım ama o zatın cenazesi

-Afyon olması daha tabii yakını...

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Muhtemelen tabii. Ama Bolvadin'in tarihte Darü'l-beyza olarak anıldığını bilmiyorum şahsen bakmak lazım araştırmak lazım. Bu zatlar değişmeyen prensiplere yöneldikleri için günlük mevzuatlarla çok ilgilenmemişler. Yani şu gün şu tarihte Konya'daydım, hava çok yağmurluydu şöyleydi böyleydi diye aktüel haber dediğimiz bugün bizim medya diliyle konuşacak olursak günlük haber dediğimiz şeylerle çok ilgilenmemişler. Yüksek konuları yazmışlar. Sadreddin Konevi böyle yani Sadreddin Konevi'nin eserlerini aldığımız zaman muhteşem bir yüksek irfan görüyorsunuz.

-Mevlâna'yla ters mi hocam bu anlamda?

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Hayır. Bir kere şunu bilmemiz gerekiyor. Sufi bilgelerin, düşünürlerin yaklaşım metodunun temel prensipleri aynıdır. O da nedir? Vahdet-Kesret diyalektiği, bu diyalektik içerisinde Kesret dili ile nasıl konuşulabilir. Vahdet dili burada konuşulamaz. Çünkü Vahdet makamında değil vs. Temel prensipler bütün Sufilerde aşağı yukarı aynıdır.

Ancak bunun içerisinde tabi ki bu içinde bulunduğumuz âlemin yapısı gereği şuan biz cennette değiliz yeryüzü çokluk âlemi, vahdet âlemi değil burada çokluk olacak, burada siyah var beyaz var, burada erkek var dişi var, burada Türk var, Arap var, Çerkez var, Kürt var, burada Müslüman var, gayrimüslim var. Burada görüldüğü gibi İbnü'l-Arabî öyle söylüyor burada gece var gündüz var, hastalık var şifa var, burada zıtlar var. Dinamizm bir bakıma bundan sağlanıyor, hareketlilik bundan sağlanıyor. Ayet-i Kerime'de Cenabı Allah "Eğer isteseydim ben sizi tek bir ümmet kılardım" Demek ki tek bir ümmet olunmaması Allahın isteği ile olan bir şey "İstedim ki yarışsınız hanginizin daha hayırlı olduğu bu şekilde ortaya çıksın." Burada felsefecinin diliyle bir tür diyalektik var yani bu zıtlıkların devinimi içerisinde hareket ortaya çıkıyor. Elektrikte artı eksi kutuplar bile bir araya geldiğinde biliyorsunuz enerji açığa çıkar. Binaenaleyh Hz. Mevlâna'nın doğudan kalkarak Hz Mevlâna İranlıdır, yok Hz. Mevlâna Türktür, yok Hz. Mevlâna Afganlıdır, yok Hz Mevlâna Taciklidir.. böyle tartışmalar var. Bu tartışmaların hepsi sunî tartışmalardır. Ariflere bu manada bir sadece irki mensubiyete onları hapsedmek onları öldürmek demektir. Tabi ki onlar elbet bir anede bir babadan bir soydan doğmuşlardır tabi ki ancak Hz. Peygamber Efendimizin kızı Fatıma'ya: "Kızım sen benim kızımsın; bir peygamberin kızısın ama bir yanlış yaptığın da bir hırsızlık yaptığın da senin dahi elin kesilir" demesi bir imtiyaz bir ayrıcalık olmadığını gösterir. Sosyolojik ve antropolojik bir vaka olarak söylemekte bir mahsur yoktur. Bu açıdan Hz. Mevlâna'nın o meşhur sözü "Herkes beni kendine benzetmeye çalışıyor. Herkes beni bir tarafa çekiyor ama hiç kimse benim içimdeki esrarı araştırıyor." Zatin derdi bu o kendi esrarını elde ettiği seviyeyi araştırın diyor. Bize bunu tavsiye ederken biz onu yok İranlıydı yok Türktü yok şöyleydi böyleydi diyoruz. Ben şahsen Hz. Mevlâna bütün milletlere mal olabilecek bir insanlık bilgesi olduğu kanaatindeyim.

-Öyle olduğunu anlaşıyor zaten hocam.

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Tabi ki. Ancak buradan yola çıkarak şunu söylemek istiyorum bir doğudan kalkıp buraya gelmiş. Konya'yı kendine vatan bilmiş bir insan. Çıktığı bölgede konuşulan ilmi dil Farsça. Farsça her ko-

nuşan Fars demek değildir. Selçuklu'nun resmi dili Farsçadır. Yavuz Sultan Selim'in Divanı Farsçadır. Bu onun Fars olduğu anlamına gelmez. Prizrenli -Kosova'da ki Prizren- Şem'i Farsça şiirler yazmıştır. Dolayısıyla o dönemin ilmi ve edebi dili olarak Farsça tercih edildiği için insanlar Farsça yazabilmişlerdir. Bundan dolayı bazı İranlı arkadaşlarımız özellikle nasyonalizm tesiri altında kalan İranlı arkadaşlarımız her Farsça yazanı Fars ilan etmişlerdir.

-Sadreddin Konevi'nin yazı dili nedir hocam?

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Konevi çok enteresan derslerini Farsça yapıyor. Bu açıdan da iki farklı görüş var Konevi'nin de kökleri anlamında biliyorsunuz babası Mecdüddin İshak Efendi Malatya'dan Konya'ya gelmiştir. Onun da kökenleri Şiraz'a dayandığına dair rivayetler vardır. Yani Şiraz'dan buraya gelmiştir. Fakat yakın zamanda bulunan bir iki kitapta Konevi'nin amcasının yani Mecdüddin İshak Efendi'nin kardeşinin yazdığı bir hadis kitabındaki bir derkenardan ilginç bir şey gördük bunu da sizlerle bu vesile ile paylaşmak istiyorum. Bu çokluluğu göstermek açı-

sından yalnız kesinleşmiş bir şey değil bu. Kesin konuşamayacağım. Fakat Sadreddin Konevi'nin köklerinin Endülüs'e dayandığı gibi bir şey de var. Dedelerinin Endülüs'ten kalkarak bu topraklara gelmiştir.

-Olası ama değil mi hocam?

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Yani efendim niye olmasın. Bizim şuan modern zamanlardaki yaklaşımı-mız ile eski zamanlardaki yaklaşımlar çok farklıydı. İlim adamları ilmin olduğu yerlere akarlardı. Yani tıpkı nehir kendi mecrasını arar gibi. Bakıyorlar ki Konya diye bir yer var. Sultan ilim adamlarının, medyunu, meftunu onlara bütün kolaylıkları sağlıyor. Onlara hatta izzeti ikramda bulunuyor. Hz. Şeyh-i Ekber Konya'ya geldiğinde ona Konya'nın en güzel konağını hediye etmesi hadisesinde olduğu gibi ilim adamı baş tacı ediliyor, arifler baş tacı ediliyor. Şehrin dışına protokol olarak çıkılıyor sultan hem de. Yani sultan şehrin dışına kadar çıkıyor gelen bir zat. Kim bu zat? Falanca başka bir ülkenin kralı geliyor. Gelen bir arif bir bilge Muhyiddin-i Arabî çıkıyor hatta atından iniyor "Siz ata binin ben yürüyeceğim" diyor. Bu muhteşem bir şey. Yani ben siyaset erbabıyım diyor bürokratım diyor aslında ben ilim adamına niyabeten ona vekâleten buradayım diyor. Siz bana nefes verirseniz ben halka hizmet edeceğim.

-Devletin büyüklüğü de bundan mı kaynaklanıyor bilmiyorum.

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Kesinlikle. Devlet-i Aliyye-yi Osmaniyye'nin arkasında nefesi çok iyi görmemiz gerekiyor. O nefese her zaman hürmet etmişleridir.

-Selçuklu'da da aynısı bu gelenek devam etmiş yani Ulemaya saygı sevgi.

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Tabi ki. Ulema derken tabi ki genel anlamıyla konuşuyorum. Burada hususi bir çıkma yapacağım. "Âlim-i Billâh" dediğimiz ulemanın Allah'ı tanıyan o ariflere o büyük mutasavvif âlimlere çok

hürmet edilmiş.

-Evliya diyebilir miyiz?

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Evliya diyebiliriz, eren diyebiliriz. Zaten nefesinde onların arkasında olduğu görüyoruz. İbnü'l-Arabî'nin on yıl Malatyada yaşayıp sultanın çocuğunu eğittiğini görüyoruz. O sultan daha sonra İzzeddin Keyhüsrev tahta çıkmıştır biliyorsunuz. Yani arkalarında nefesi bulunmakta onların kendileri siyasete girmiyor.

-Osmanlı Padişahlarının da neredeyse tamamına yakının da aynı olaylar görüyor.

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Kesinlikle. Yani düşünebiliyor musunuz siz bugün bu akşam sultan ilan edildiniz ve yarın göreve başlayacaksınız. İlk yapılacak olan şey Eyyube'l-Ensarî Türbesi'ne gidilerek orada Taklid-i Seyf Töreni'nde bulunmak. Taklid-i Seyf Töreni yani kılıç kuşatma töreni yapılmadan sizin sultanlığınız daha meşru değil. Kim size kılıç kuşatıyor? Yani sultanın kılıcını kim takdis edecek ki ondan sonra artık o. Şimdi biz bunları bazı Batılıların çevirdiği Orta Çağ İngiltere'sinin filmlerini, Kral Art-hur şövalyeleri filmlerini gördüğümüz zaman bakıyoruz. Bizim kendi tarihimizde ki takdis törenlerini bilmiyoruz. Kendi tarihimizde var bunlar.

-Gerçekten muhteşem törenler aslında.

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Evet, muhteşem. Nakibü'l-eşraf kimdir? Nakibü'l-eşraf Osmanlı seyyidlerinin başı. Âlim ve seyyid kişinin önünde diz çöküyor sultan. O seyyid kılıcı ona kuşatıyor. Allah bir dua ediyor kendisine ondan sonra devletin ikbal bulsun diye ondan sonra meşru oluyor.

-Müthiş bir şey değil mi hocam burada ulemaya, âlime, ilme.

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Kesinlikle. Yani biz niyabeten sizin adınıza hükümet ediyoruz, gerçek sultanlar sizlersiniz yaklaşımı. Sultanlarda her zaman bu edebi de muhafaza etmiş-

ler ariflere karşı, ariflerde onlara karşı çok özür dileyeceğim belki tabiri maruz görün yılışma onlara bazı menfaatler için onların önünde eğilme gibi bir hareketlerde de bulunmadığını görüyoruz. Yani hiçbir menfaat ilişkisi yok âlimle sultan arasında.

-Tam İmam Gazali'nin bahsettiği âlim yani değil mi? İlmiyle bütünleşmiş bir âlim. Merak ettiğim için sormak istiyorum size. Mevlâna ve Konevi. Çünkü Konevi Hazretleri bir fıkıh alimidir kendisi aynı zamanda bir sufi.

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Hayır, burada itiraz ediyorum. Şimdi dini ilimler sıralaması içerisinde kaplayan ilimlerden ameli ilimlere doğru bir geçiş vardır. Ameli ilimler içerisinde fıkıh, hadis, tefsir, akait bunlar bulunmaktadır. Fakat bunlar esas kimlik değildir. Hiçbir yerde İbnü'l-Arabî'nin veya Konevi'nin ben fakihim dediğini görmemekteyiz. Zaten kendilerini böyle tanımlamıyorlar ama ilim olarak tabi ki fıkıhla da iştigal ediyorlar, hadisle de iştigal ediyorlar. Ama burada ana kimlik irfan, âlim olmaları.

-Sufilik mi yani?

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

İrfan. Fıkıh nedir? Neticede hukuki bir mevzuattır. Namaz kılacağım, nasıl kılacağım, elimi nerede tutacağım? Siz

aşkla gözyaşıyla namaz kılmadığınız sürece elinizi şöyle tutun böyle tutun ne anlamı var? Ama size fıkıhçı bunun gözyaşıyla nasıl kılınacağını öğretemez ki. Size şeklini öğretir ve onun vazifesi biter orada. Dolayısıyla fıkıh ihtiyacımız var ancak özellikle çağımızda İslam'ın başına gelen en büyük problemlerden bir tanesi yüce İslam dinini eşittir hukuk mevzuatı haline indirdik. Fıkıh mevzuatına indirdik. İslam'da bunun çok ötesi var. Kur'an-ı Kerim'e baktığımız zaman hukuk menşei veya hukuka zemin teşkil edecek ayetler %10 civarı iken düşünceye, temmüle, tefekküre teşvik edecek ayetlerin % 80-% 90 olduğunu görmekteyiz. Günümüzde İslam dini bir hukuk kitabı haline indirildi. Burada el-Kaide de elinde mekanik bir kitap haline getirdi. Şablon var, bakıyor. O şablona uymadığınız zaman "Siz kâfirsiniz" diyor. Münafıksınız, zındıksınız elinde şablonlar var çünkü. Hemen sizi katledebiliyor Allah rızası için.

-Muhterem Hocam, sizi oldukça yorduk; değerli vakitlerinizi bize ayırdığınız, yanı sıra böylesine önemli bilgi ve düşünceleri bizimle paylaştığınız için size medyun-ı şükranız.

Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç:

Estağfurullah... Ben size teşekkür ederim.

Aczimin Giryesi

Rûhundan soyulan İslâm...

Namaz kıl alnın secdeden kalkmasın, zekât ver, oruç tut, Câmi yaptır, umreyi hiç kaçıрма ve her yıl hacca git. Gavurlaşan hâle bakıp gözyaşı dökmüyorsan eğer, Var bu ibâdetlerini hep uçurumdan aşağı it!..

Ahmet Sevgi

AYAŞLI ŞAKİR

Değerli okuyucularımın bu başlığı görünce ilk önce bu da “kimmiş” dediklerini duyar gibi oluyorum. Ben de bu şahsın ismini bir inceleme sırasında duymuştum. Ama merak ederek üzerinde durmamıştım. Kıymetli dost, yazar, Ali Işık'ın bu eserini görünce daha doğrusu kadirbilir insan Ali Işık bu kitabı adımıza imzalarak verince artık bunu okumak ve incelemek bizim için kaçınılmaz bir görev olmuştu. Çünkü Ali Işık kardeşim, o kadar bilgin, sanatçı vs. tanıdığı varken onlar içinden Ayaşlı Şakir'i seçmesinin mutlaka bir sebibi olmalıydı.

Kıymetli okuyularım bu zat aslında Konya İdadisi (Lisesi) edebiyat öğretmeni ve daha sonra da Tokat Lisesi müdürü olan Ankara'nın Ayaş ilçesinde 1871 yılında doğmuş ve çok sevdiği Konya'da 1917 yılında 46 yaşında vefat etmiş bir kişidir.

Ancak öyle sıradan bir insan değildir. Önce büyük bir şair, sonra büyük bir Mevlâna aşığıdır. Ayrıca onun yaşantısına bakarak kimin “mezcup”, kimin de “veli” dediği bir zattır.

Çünkü bir gün boyunca, 24 saat, hiç oturmadan ayak üstü Mevlâna'nın niyaz penceresi önünde durması, bazen kendisini cırtlıçplak sokaklara atması karşısında halkın başka türlü değerlendirmesi olmazdı.

Ama o asla bir mezcup değildi. Çünkü birçok kerametleri vardı. Bunlardan birini aşağıya alıyorum. Bunun gibi birçok kerametleri olan bir insan hiçbir zaman mezcup (deli) olamaz. Olsa olsa ancak “veli” olur. Çünkü bir deli asla keramet gösteremez.

Kıymetli dost Ali Işık, bu insanı adı ile anılmak üzere güzel bir kitapta edebileştirdiği için kendisini tekrar tekrar kutlarım. Yayımladığı birçok eseri gibi daha başka nice eserlere imza atmasını yürekten dilerim. Şimdi gelelim kitaptan aldığım Ayaşlı Şakir'in

erametlerinden birisine (sahife 36-37).

“Şakir Efendi'nin hali ve şöhreti zamanın hükümdarı Sultan Mehmet Reşat'ın da kulağına gider. Derviş meşrep ve Mevlevî tarikatına mensup olan bu padişah, Şakir Efendi'nin duasını almak, onu memnun etmek arzusuna düşer ve Yenikapı Mevlevîhanesi postnişini Abdülbaki Efendi'yi sarayına çağırarak:

- Hazırlanmış olan aba ile parayı al Konya'ya git. Orada Şakir Efendi adında meczup bir zat varmış. Selam söyle. Bunları ver. Kendisi için bir türbe yaptırmak istiyorum. Bunun nerede yapılmasını arzu ettiğini sor, gel, der.

Abdülbaki Efendi bu irade üzerine Konay'a gelir. Sivaslı Ali Kemali Efendi ile birlikte Ayaşlı Şakir'in evine giderler. Abdülbaki Efendi vazifesine ve memuriyetine dair henüz bir kelime söylemeden Şakir Efendi söze başlayarak:

- D.... p...., kendi türbesini yaptırın, ben ondan türbe mi istedim diye ağza alınmayacak sözler söylemeye başlar. Abdülbaki Efendi sıkılır, üzülür. Bu vazifeyi üzerine aldığına pişman

olur ve o sırada “Benim günahım nedir ki bana böyle muamele yapıyor?” diye kalbinden geçirir. Tam bu sırada Şakir Efendi sözün mecrasını değiştirerek:

- Sana demiyorum be! Seni buraya gönderen ... ya söylüyorum, der.

Abdülbaki Efendi böylece, kalpten geçen, fakat dile gelmemiş olan sözlere Şakir Efendi'nin vakıf olabildiğini bir defa daha anlayınca biraz müsterih olur ve oradan ayrılırlar.

Görülüyor ki değerli okuyucularım, Şakir Efendi bir anda iki keramet göstermiştir? Allah rahmet eylesin.

